

Weöres Sándor:

Pletykázó asszonyok

*Juli néni, Kati néni
-letye-petye-lepetye!
üldögelnek a sarokba,
jár a nyelvük, mint a rokka
-letye-petye-lepetye!*

*Bárki inge, rokolyája
-letye-petye-lepetye!
lyukat vágnak közepébe,
kitűzik a ház elébe
-letye-petye-lepetye!*

A pletyka természete

Ahol emberi közösség van,

ott pletyka is van,

a kettő szinte törvényszerűen együtt jár.

A pletykák, botrányok egyik legfontosabb feladata

a közösség kontrolljának,

valamint az egyes csoportok összetartó erejének megteremtése.

Mindennapjainkban sokszor fel sem tűnik,

hogyan szinte minden percben mi magunk is pletykálkodunk.

Popper Péter szerint

a pletyka a lódtítás és a hazugság között van valahol félúton,

csak még nem döntötte el, melyik akar lenni.

Szvetelszky Zsuzsannának,

a téma neves kutatójának definíciója szerint

a pletyka ismert, ismerhető személyekről szóló,

nem publikus információ,

ami kis közösségekben érvényesül,

és legfőbb jellegzetessége a gyors terjedés.

A kutató legismertebb műve a Pletyka című kötet,

melyből több alfaját is megismerhetjük a pletykának:

előpletyka, utópletyka, gyógy pletyka, sznob pletyka,

szadista pletyka, ágypletyka, generációs pletyka,

internet pletyka, kontroll-pletyka...

és még számos fajtája létezik.

„A fecsegés, a pletykálkodás nem léhaság.

Nem a férfiak idegeit nyomorító női lelemény.

A fecsegés és a pletykálkodás

olyan evolúciós vívmány,

ami stabilizálja a társadalmakat.

Minden férfi,

aki rossz szemmel néz akár csak egy nőt is

fecsegés vagy pletykálkodás közben,

megakadályozza ezzel a nő evolúciós kötelességének teljesítését,

és a társadalom stabilitását ássa alá.

Ne szidjuk tehát a fecsegést, hanem tanuljuk el!”

Csermely Péter

Két ugyanolyan pletykát véletlenül sem találunk.

Bizonyíthatja ezt az az ismert játék,

amit gyakran játszunk gyerekeinkkel:

egy mondatot súgunk az elsőnek,

akinek tovább kell adnia azt társainak –

a vége totális káosz,

az alapmondatnak nyoma sincsen természetesen,

mire az utolsó játékoshoz ér.

Azaz a pletyka bővíthető, variálható, rövidíthető, színesíthető.

A pletykálkodás nem öncélú jelenség.

Ha egy közösségben valaki

eddig nem ismert információ birtokába jut,

illetve tovább is adja,

azzal másodlagos haszonra tesz szert.

Ez annyit jelent,

hogyan növeli a presztízsét azzal,

hogyan az általa szerzett információt

"bennfentesként" megosztja a közösségével.

Pletykafészeknek lenni nem könnyű.

Mi kell hozzá?

Alapvetően elég a jó emlékezőtehetség

és a "jólétesültség fitogtatásához" való tehetség.

„A nő csak arról tud hallgatni, amit nem tud” (Seneca)

Mindnyájunkban él

a "Juli néni, Kati néni letye-petye-lepetye!"

kezdetű Weöres Sándor-vers

és felmerül a kérdés is,

hogyan vajon a nők, vagy a férfiak pletykálnak-e többet.

A férfiak ugyanúgy pletykálnak mint mi nők,

csupán a helyszín más, amely meghatározza a szituációt.

Ki se mondják,

hogy amikor összejönnek a barátokkal,

valószínűleg ugyanazt művelik, mint az asszonyok.

A legfontosabb indítékuk pedig az,

hogy ezáltal erősebbnek, népszerűbbnek érezzék magukat.

(A PÚDER című tévéműsor beharangozójából...)